

візуалізації, які породжують нові сегменти візуальної культури, і вимагають істотного оновлення традиційних форм культури.

Можна зробити висновки, що візуальна комунікація, покликана створювати та інтерпретувати сенси, визначаючи свій особливий рівень масової культури у повсякденному житті. В даному випадку візуальна культура виступає своєрідним елементом, що демонструє прагнення та потреби людини як певну форму самовираження.

Список використаних джерел:

1. Каретна О. О., Ігнат'єва І. І Візуальні фрейми військових конфліктів у соціальних мережах та засобах масової інформації. *Науковий журнал «Габітус»*, 2020, № 19. Одеса, 2020. С. 28–31.
2. Шинкаренко О. В. Етичні експлікації «візуального повороту» у сучасній культурі // Збірник наукових праць «Українські культурологічні студії» № 1(6)/2020 м. Київ, 2020. С. 45–49.
3. Марційчук Ю. І. Процеси візуалізації в культурі: сучасний дослідницький контекст. *Культура України*. 2013. Вип. 41. С. 29–36.
4. Тютюнник А. В. Технології візуалізації у світових дослідженнях. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету»*. 2020. № 9, С. 161–168. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/%20openedu/article/view/327>
5. Берн Д. Цифровое освещение и визуализация / Джереми Берн; пер. сангл. И. В. Берштейна. – М. : Изд. дом «Вильямс», 2003. – 330 с.

Ключові слова: трансформація, візуалізація, технологічні засоби, візуальна інформація, суспільство, цифрова епоха, культура.

Key words: transformation, visualization, technological means, visual information, society, digital age, culture.

ПРОХОРЕНКО ЄВГЕНІЯ ЯКІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціології, кандидат соціологічних наук, доцент*

МОЛОДЬ ЯК СУБ'ЄКТ ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН

На сьогоднішній день молодь розглядають з точки зору стратегічного ресурсу сучасного суспільства. Можна сказати, що молоді люди є і об'єктом, і суб'єктом певних суспільно-політичних механізмів перетворень. В одній із резолюцій Генеральної Асамблеї ООН зазначається: «молоді люди в усіх країнах є як основним людським ресурсом для цілей розвитку, так і головними провідниками соціальних змін, економічного розвитку і технічного прогресу» [1]. Молодь зазвичай вивчають як специфічну групу суспільства, яка характеризується соціально-психологічними особливостями, соціально-політичними інтересами,

властивостями та соціокультурною мотивацією політичної поведінки молоді.

Вивченням молоді, як особливої групи займалося багато відомих зарубіжних і вітчизняних вчених, таких як: В. Волкова, І. Ільїнський, І. Кона, а також В. Лісовський, Н. Победа, Н. Блінова, В. Рябіки та багато інших. Їхні дослідження більшою мірою аналізують становище, в соціальній структурі суспільства, молоді, та характеризують особливості їх субкультури [2].

Молодь: «це лише відносно гомогенна, диференційована спільнота. Вона є демографічно неоднорідною, оскільки об'єднує групи населення у доволі широкому віковому діапазоні – від підліткових (15–17 років) та постпідліткових (18–19-річних) до значно більш досвідчених і зрілих у віковому й соціальному відношенні осіб, яким уже за 30 (30–34 роки). У складі молоді можна виокремити багато субкультурних угруповань як з точки зору “номенклатури” молодіжних субкультур в цілому, так і у зв'язку з наявністю різних студентських субкультур (субкультура студентів різного профілю навчання, конкретного ВНЗ, мешканців гуртожитку тощо)» [3, с. 67].

Одним із напрямків, у рамках якого здійснюється аналіз політичної участі, є: «роботи з проблем соціалізації української молоді. При дослідженні загального процесу соціалізації молоді в нових умовах слід опиратися на досягнення наукової думки про місце й роль молоді в суспільному прогресі, спадкоємності поколінь і ролі культури у вихованні й формуванні молодого покоління» [4, с. 337].

Під час дослідження механізмів політичної соціалізації, її основних інститутів та специфіку формування особистості вчені-науковці піднімають проблему політичної участі. Сам процес політичної соціалізації молоді варто розглядати з позиції специфіки впливу публічної влади на людину, зокрема на її внутрішній світ. Крім того науковці вивчають різні проблеми розвитку політичної культури молоді, вплив різноманітних факторів на політичну соціалізацію молоді, як молоді люди визначають свої життєві перспективи тощо. Процес політичної соціалізації молоді характеризується як непостійна і незалежна і сама по собі здійснює вплив на політичні процеси [5, с. 44].

У цьому контексті Л. Сокурянська стверджує: «що за сучасних умов феномени, а, отже, і концептуалізація процесу соціалізації особистості зазнають суттєвих змін, які полягають у тому, що суб'єкт-об'єктні відносини в контексті соціалізації перетворюються на суб'єкт-суб'єктні, що сприяє розвитку соціальної суб'єктності індивіда. Це відбувається завдяки його активності, самодіяльності у виборі цілей та цінностей, які йому пропонує суспільство. У цьому сенсі сучасна людина значно більшою мірою, ніж її попередники, сама створює себе, самоконструюється» [6, с. 57]. «Форма та зміст соціалізації індивіда суттєво відрізняються від соціалізації класичного типу: вона змінюється у бік підвищення самодіяльності суб'єкта, що соціалізується, його самоконструювання. Однією з альтернативних форм соціалізації є рефлексивна індивідуалізація життєвого проекту особистості» [6, с. 60].

Велика кількість світових та українських вчених у своїх працях вивчають проблеми пов'язані з електоральною поведінкою молоді, а також за допомогою яких факторів можна впливати на неї. Виділяють такі головні методологічні напрями: «соціологічний, соціально-психологічний; теорія раціонального вибору. Їх представники роблять основний акцент на особистих базових факторах формування електоральної поведінки: відповідно, соціальні та демографічні характеристики; політична та / або ідеологічна ідентифікація; раціональний розрахунок» [7, с. 32].

Класичним зразком, який слугував об'єктом багатьох досліджень авторів-соціологів та політологів в електоральній поведінці, був соціологічний, в основі якого лежало дослідження та аналізування поведінки виборців, враховуючи соціальну диференціацію. Прихильники цього напрямку наголошували на груповій основі голосування та формування політичних уподобань. Інша модель, яка характеризується взаємовпливом інститутів політичного представництва і політичних орієнтацій, називається соціально-психологічною. Послідовники цієї моделі наголошують, що голосування є важливим і необхідним інструментом для демонстрації виборцями своєї політичної ідентифікації, почуття відданості, які вони відчувають до окремих партій. Згідно з цим зразком електоральний вибір характеризується через ставлення виборців до таких суб'єктів політичного процесу як: політиків-кандидатів, політичних партій та громадських груп.

Важливою тенденцією розвитку електоральної поведінки є раціоналізація формування політичних орієнтацій і поява категорії нового виборця, яка в залежності від країни складає близько 10–15 % всього електорату. По-перше, дана група виборців визначається і вирізняється своєю мобільністю, постійною зміною своїх політичних уподобань, навіть не дивлячись на постійну їхню участь у виборах. Представниками є в переважній більшості вихідці з освічених середніх верств населення. Переважно молодь, добре інформовані в сфері політики, а також надто скептично налаштовані щодо відомих ідеологій. Їх участь в електоральних процедурах визначається позицією споживача.

Специфіка сучасної української молоді розкривається через наступні риси:

- «соціальна та економічна активність і мобільність значної частини молоді, постійні пошуки нових видів, форм діяльності, прагнення до самостійності й набуття власного досвіду, активні пошуки свого місця в житті» [8, с. 173];
- «бажання вчитися, набувати професії й кваліфікації, що дає можливість впевнено почуватися в житті, саморозвиватися і самореалізовуватись» [8, с. 173];
- «превалювання принципу «покладання на власні сили», формування установок індивідуальних схем виживання (установок вирішувати свої питання особистою позицією та особистою активністю)» [9];
- «суб'єктивна розмитість, невизначеність орієнтирів, ідеалів молодих людей» [9];

– «зростання національної самосвідомості та усвідомлення власної гідності, що сприяє засвоєнню в молодіжному середовищі загальнолюдських цінностей (свобода, соціальна справедливість, загальний добробут та ін.)» [10, с. 280].

Під час незалежності України участь молоді в сфері політики набувала різноманітних видів та форм, а також її можна охарактеризувати за інтенсивністю, масштабами, і саме це і визначає її особливості. Важливо сказати, що політична участь молоді є нерівномірною і це пов'язано із відмінністю доступу до соціальних ресурсів. Під соціальними ресурсами зазвичай розуміють: «освіту, яка відкриває доступ до інформації; гроші, наявність яких дозволяє витратити час на зайняття політикою; соціальний статус і престиж, до носіїв яких влада дослухається охочіше; і нарешті, деякі поведінкові навички. Таким чином, чим більший доступ до соціальних ресурсів, тим поширеніші громадянські практики» [4, с. 345].

Найбільш поширеними серед молодих людей є передвибірні кампанії як спосіб політичної участі. Молоді сучасної України характерні нові ознаки, а також потенціал політичної участі, яка за певних обставин може актуалізуватися і мати вплив на перебіг політичних подій.

Список використаних джерел:

1. Всемирная программа действий, касающихся молодежи, до 2000 года и на последующий период: Резолюция Генеральной Ассамблеи ООН 50/81 от 14 декабря 1995 г. // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://daccessddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N96/771/45/PDF/N9677145.pdf?OpenElement>.
2. Блинова Н. В. Исследование социально-экономических и политических процессов. Учебное пособие для бакалавриата. (учебное пособие) 2-е издание. М. : ГУУ. 2016 г.
3. Погребинский М. Б. «Украина. В ожидании неизбежного». М. : Алгоритм, 2016. 240 с.
4. Резнік О. Громадянські практики населення України / О. Резнік // Українське суспільство 1992–2006. Соціологічний моніторинг. – К. : Інститут соціології НАН України, 2006. – С. 337–347.
5. Загородній Ю. І. Політична соціалізація студентської молоді в Україні: досвід, тенденції, проблеми / Ю. І. Загородній, В. С. Курило, С. В. Савченко. – К. : Генеза, 2004. – 144 с.
6. Сокурская Л. Г. Студенчество на пути к другому обществу: ценностный дискурс перехода / Л. Г. Сокурская. – Харьков : Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, 2006. – 576 с.
7. Святненко С. В. Ціннісні орієнтації української молоді : порівняльний аналіз / С. В. Святненко, О. Г. Виноградов // Наукові записки НаУКМА. – 2013. – Т. 149. – С. 32–36.
8. Лісовський П. Феномен маніпуляції свідомістю: сутність, структура, механізм у сучасному суспільстві (соціально-філософський аналіз) – К., 2009. – С. 173–191.

9. Пірен М. Ціннісні орієнтації молоді в українському суспільстві на сучасному етапі / М. Пірен, О. Цілюрик // Освіта регіону. Політологія, психологія, комунікації. – 2011. – № 4. – С. 213–218. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://social-science.com.ua/article/648>
10. Громадянська культура студентської молоді: навч. посібн. / О. Б. Кафарська, І. І. Припхан, Л. Б. Стручкова-Гуменна; за ред. д.ю.н., проф. В. І. Кафарського. – Івано-Франківськ : Прикарпат. юрид. ін-т ЛьвДУВС, 2010. – 479 с.

Ключові слова: молодь, група, вік, політична участь, електоральна поведінка.
Key words: youth, group, age, political participation, electoral behavior.

ПІМАЛЕНКО ЮЛІЯ ІВАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціології, кандидат політичних наук, доцент*

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ГЕОПОЛІТИЧНУ АРХІТЕКТУРУ СВІТОВОЇ БЕЗПЕКИ

За останні два десятиліття міжнародна система пережила поступове відновлення та посилення геополітичного суперництва. Війна Росії та України, ймовірно, матиме значні геополітичні наслідки за межами Європи, які змінять світову політику, політичні виміри та архітектуру безпеки далеко за межами регіону. Російське вторгнення в Україну стало переломним моментом для світової безпеки, міжнародної економіки та глобальної енергетичної архітектури.

Війна в Україні, ймовірно, є першим великим запеклим зіткненням нової Холодної війни, що розгортається, є драмою зростаючої стратегічної конкуренції. Мир у Європі порушено, довіра до Росії повністю зруйнована. Вторгнення Російської федерації на територію суверенної української держави – найбільше вторгнення з часів Другої світової війни – створило жакливий прецедент, поховало оптимістичний дух, який процвітав у світовій політиці у 90-х роках, і замінив його на темний і зловісний дух часу.

Агресія Росії не лише загрожує суверенітету України, а й підірвала весь геополітичний порядок. Світова політика повернулася до своєрідної конфронтації блоків, тільки кордони Західного блоку змістилися на Схід у порівнянні з часом Холодної війни. Вторгнення Росії в Україну є викликом для європейського безпекового порядку. Європа має відновити контроль над своїм політичним, стратегічним та енергетичним майбутнім. Вторгнення Росії в Україну зобов'язує ЄС вирішувати взаємопов'язані проблеми безпеки та економічні проблеми, пов'язані з реваншистською Росією, та використати наявні в її розпорядженні